

AKADEMIK HRVOJE POŽAR – GLAVNI UREDNIK *TEHNIČKE ENCIKLOPEDIJE* (o desetogodišnjici smrti)

ZVONIMIR JAKOBOVIĆ

(Leksikografski zavod *Miroslav Krleža*, Zagreb)

Završetak *Tehničke enciklopedije*, kojoj je u nizu svezaka akademik Hrvoje Požar (1916.–1991.) bio glavnim urednikom, te gotovo jedno desetljeće od njegova odlaska, prilika je spomenuti jedno posebno područje njegova rada. Akademik Požar bio je znanstvenik, sveučilišni profesor i velik stručnjak za energetiku. Napisao je mnogobrojne znanstvene i stručne radove te niz stručnih knjiga a uza sve to bio je urednik i pisac enciklopedijskih tekstova.

Akademika Požara smo mi, njegovi najbliži suradnici u Uredništvu *Tehničke enciklopedije*, zvali jednostavno, ali s poštovanjem, samo Profesorom.

Profesor Požar bio je vanjskim urednikom struke Elektrotehnika još od 3. sv. *Tehničke enciklopedije*, dakle od 1966. god. Odlaskom dr. Rikarda Podhorskog, pokretača i prvoga glavnog urednika *Tehničke enciklopedije* u mirovinu, zamoljen je akademik Požar da se prihvati dužnosti glavnog urednika. On je to prihvatio 1976. god. nakon gotovo godinu dana razmišljanja, držeći to vrlo odgovornom i zahtjevnom obvezom. U to je vrijeme bio redovitim profesorom na Elektrotehničkom fakultetu i znanstvenim savjetnikom u Institutu za elektroprivredu. Dvije godine poslije postao je i glavnim tajnikom Akademije. Glavnim urednikom *Tehničke enciklopedije* bio je od 6. sv., a smrt ga je odnijela prije završetka 12. sveska.

Iako smo ga i otprije poznavali kao vrsna stručnjaka i vrijedna radnika, od prvih smo se dana divili njegovu radu te vremenu i životnoj energiji koju je ulagao u *Tehničku enciklopediju*. Procjenjivali smo tada kako mu je *Tehnička enciklopedija* četvrta po redu obveza, poslije Fakulteta, Akademije i Instituta. Ipak, nikad nismo osjetili da smo samo četvrtina, i to vjerojatno posljednja, njegova rada. Dapače, mislim, kako mu je *Tehnička enciklopedija* posljednjih godina, uz Akademiju, bila glavnom brigom.

Profesor Požar imao je neka svojstva osobito važna u radu pisca i urednika. Prije svega bio je čovjek široke naobrazbe, inženjer staroga kova sa širokim poznavanjem ne samo svoje nego i dodirnih tehničkih disciplina. Imao je veliko iskustvo u pisanju i uređivanju stručne literature. Bio je znalac hrvatskoga tehničkog nazivlja. Razgovori koje je on poticao s urednicima i lektorima pretvarali su se u mala savjetovanja o tvorbi hrvatskoga tehničkog nazivlja.

Profesor je bio i izvrstan organizator, sve je niti rada na *Tehničkoj enciklopediji* držao u svojim rukama, znao je i pratio posao svakoga svojeg suradnika. Imao je neobično velik radni kapacitet. Nitko od nas, tada mlađih i s manje radnih obveza, nije mogao s njim držati korak. Profesor je dolazio u Uredništvo gotovo redovito svaki drugi dan. Obilazio je svoje

suradnike, onim svojim mirnim korakom, od sobe do sobe. Sa svakim je sjeo i porazgovarao. Nastavljao je razgovor o poslu svakoga od nas posebice, onaj razgovor otprije dan-dva, kao da između toga ništa drugo nije radio. Za svakog od nas svaki je taj razgovor bio nova škola, nova pouka i novo iskustvo. Uvijek miran i staložen, u petnaest godina nismo nikada čuli nervozne riječi ili povišena glasa. Pa ipak, kako to obično biva, tada smo smatrali gotovo normalnim što je tako ugodno raditi s našim profesorom.

Svaki članak od 6. pa do polovice 12. sv. *Tehničke enciklopedije* profesor ne samo što je pročitao, nego je svaki još doradio, mnoge sam uredio, a neke toliko doradio da bi se slobodno mogao potpisati najmanje kao suautor.

No uza sve te osobine čovjeka kojega možemo nazvati eruditom, profesor je imao i neke odlike zbog kojih smo ga osobito cijenili. Posao je glavnog urednika obavljao inženjerski. Svaki je posao potpuno dovodio do kraja, iza njega nije ostajalo ništa nedovršenoga, iako je u prirodi leksikografskog posla da uvijek ostaju neka pitanja, nešto neriješeno, nešto za razmišljanje. Pa ipak, i pokraj svih navedenih odlika, profesor je rado slušao mišljenje drugih, rado primao savjete i sam nas poticao da kritički čitamo njegove tekstove.

Abecedarij *Tehničke enciklopedije*, koji se golemim razvojem tehnike počeo nepregledno proširivati, profesor je potpuno preradio 1986. god. Konačno je odredio opseg od 13. svezaka i u 14. sv. predvidio *Kazalo pojmova*. Tako se ovaj projekt i završio, s time što je *Kazalo* pridodano 13. svesku. Bez obzira na to što su drugi završili ostatak dvanaestog sveska i 13. svezak, uključujući i opsežno kazalo, *Tehnička enciklopedija* završena je onako kako ju je planirao naš profesor.

U Uredništvu *Tehničke enciklopedije* tek smo njegovim odlaskom shvatili kako smo imali osobitu životnu priliku, čast i zadovoljstvo biti godinama njegovim suradnicima. Zahvalni smo i danas profesoru što je dio sebe ugradio u projekt *Tehničke enciklopedije*, prelijevajući tako svoje veliko znanje ne samo našim brojnim čitateljima nego i nama, njegovim suradnicima na tom poslu. A osobito smo mu zahvalni što je dio svojeg ozračja plemenitog i dobrog čovjeka dao i nama.

SUMMARY. A whole decade has elapsed since Academician Hrvoje Požar, the Editor-in-Chief of the *Encyclopedia of Technology* over many years, passed away. This is an opportunity to call to mind his devoted and competent work on the editorial board, as well as himself as a person of kindness and nobility of mind, as we remember him.